

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor práce	Soňa KRAJČOVÁ
Název práce	VNÍMÁNÍ PROSTORU U PŘEDŠKOLNÍCH DĚTÍ
Autor posudku	PhDr. Michaela KASLOVÁ

Cíle (stanovení, splnění, reflexe splnění) Práce spadá do problematiky diagnostických aktivit se zaměřením na kvalitativní stránku toho, jak dítě před vstupem do školy chápe strukturu prostoru a jakou roli v tomto chápání hraje dimenze času. Autorka se zaměřuje na problematiku práce s makroprostorem (zde tělocvičnou), ve kterém je limitován počet orientačních bodů a ve kterém jeden z objektů je v proměnlivé poloze (dítě). Autorka podrobuje v úvodních aktivitách (ve známém prostředí na pomezí mezi mezzo a mikroprostorem) dítě sledování, do jaké míry má dítě zvládnut pasivní slovník týkající se jak statického, tak dynamického pojetí prostoru. Tím získává vzorek vhodný ke sledování. Autorka vychází z předpokladu, že série diagnostických aktivit je přiměřeně náročná (zvládne ji aspoň 75 % dětí, avšak nikoli 100 %), tudíž umožní kvalitativní analýzu, což se jí podařilo.

Obsahové části (úplnost, relevance, řazení)

V **Úvodu** autorka vysvětluje volbu tématu, vymezuje cíle práce a charakterizuje členění práce. **Teoretická část** charakterizuje podstatné složky, které ovlivňují sestavení série aktivit a které se dále podílejí na analýze dat. **Metodologická část** je dostatečně podrobně rozepsána, takže není problém praktickou část podle ní realizovat znovu. **Praktická část** specifikuje prostředí a podmínky realizace výzkumu, obsahuje funkční charakteristiku sledovaného vzorku. Kvalitativní část prezentuje podrobný scénář s charakteristikou a cíli jednotlivých úkolů a aktivit. Tato část je provedena pečlivě.

Ve výzkumné části autorka použila vlastní sérii aktivit diagnostického charakteru. Popis aktivit je srozumitelný natolik, že je lze reprodukovat. **Kvalitativní část** obsahuje odkazy na přílohy (ne vždy explicitně). Autorka k analýze použila bodové hodnocení. Tato část je velmi cenná. **Závěr** práce prezentuje shrnutí, které je místy ovlivněno našením autorky pro danou problematiku, což se projevuje v emotivnějším ladění a volbě slov. Závěr práce (viz dotazy) je zkratkovitý, což u nezasvěceného může působit víceznačně. Nicméně autorka dospívá k významným závěrům týkajícím se připravenosti dítěte na řešení dynamických slovních úloh (ve kterých je podmínkou tvorba časoprostorových strukturovaných představ a ve kterých se předpokládá, že obrázek je v roli opory, případně, že k textu obrázek vy/dotvoří). **Přílohy jsou bohaté a tvoří podnětný materiál pro učitele i další výzkum, ve kterém si lze klást i nové otázky.**

Odborná část (matematika/didaktika: náročnost, správnost, výstavba, konzistence apod.)

To, co je pro didaktiku matematiky/předmatematické gramotnosti typické, je širokospektrnost: práce vyžaduje přehled od kognitivní psychologie a předškolní pedagogiky, přes matematiku, školní matematiku, jazyk, tělesnou výchovu, výtvarnou výchovu po specifické podoblasti jako jsou zobrazovací metody, práce s mikro a makroprostorem. Tento náročný přesah autorka zvládla, podřídila tomu i strukturu teoretické části i volbu kritérií pro kvalitativní analýzu.

Náročnost práce je ve třech rovinách:

a) promyšlená příprava scénáře se zdůvodnitelnými kroky; b) pečlivost a časová náročnost provedení včetně evidence zvolených dat; c) analýza širokospektrých informací, kde je nutné respektovat specifika všech podílejících se oborů/podoborů.

Přínos (originalita, použitelnost apod.)

Klady práce: **aktuálnost.**

Použitelnost: práce by mohla sloužit k hodnocení přiměřenosti úkolů zadávaných dětem jak v mateřské škole, tak na počátku školní docházky. Současně ukazuje na rezervy práce v mateřské škole v propojování předmatematické gramotnosti a pohybových aktivit (některé podobné aktivity z řady mateřských škol po roce 1990 vymizely, což lze pokládat za jednu z možných příčin zhoršení práce s prostorovými řadstavy ve školní matematice).

Formální náležitosti (gramatika, styl, typografie, grafické části, odkazy a citace, celková úprava) Předložená práce je psána přehledně. Citace odpovídají normě (výjimka: chybí 2x kurzíva), odkazy na další zdroje jsou funkční. Jazyk práce je srozumitelný, avšak v závěru došlo k vyšší zkratkovitosti, tím dochází k formulační nepřesnosti, což nezasvěceného čtenáře mate. V teoretické části jsou některé přímé citace, které autorka opomněla převést do kurzívy (např. str. 13, 17). V praktické části se vyskytuje na šesti místech použití slov emočně podbarvených tam, kde by měl být text zcela věcný. Drobné nedostatky: Gramatické chyby jsou vzácné (např. chybí čárky str. 29 a 30; y str. 26; na konci řádku se vyskytuje číslice bez jednotky např. str. 56). Technické nedostatky: řádkování na straně 16. Grafy a tabulky jsou přehledné a poskytují dostatek informací pro analýzu.

Zdroje (reprezentativnost, relevance, použití) Informační zdroje jsou pestré a postačující, kromě domácích pramenů jsou využity i zahraniční zdroje. Oceňuji u tématu *zobrazení prostoru* hledání původních zdrojů (str. 19), užívá aktuální mezinárodní terminologii (např. mezzoprostor).

Další poznámky O BP doporučuji referovat na konferenci *2 dny s DM*.

Vyjádření ke shodám v systému Theses: -

Hodnocení: Práce **splňuje** podmínky kladené na závěrečnou práci. Práci **doporučuji** k obhajobě.

Otázky k obhajobě

- 1) Popište souvislost mezi vnímáním prostoru jako dynamické struktury a školní matematikou.
- 2) Shrňte, na co se může na počátku školní docházky učitel u dětí ve sledované oblasti spolehnout.
- 3) Uveďte alespoň dva různé důvody, pro které dítě „nečte informace z obrázku“.

Datum a podpis autora posudku: 31. srpna 2015

Michaela KASLOVÁ